

Sanna-Erika Suorsa:

Kuoppa

Minä tiedän, että Lulu lähtee. Sen näkee kaikesta, miten hiukset liikkuvat valoa nopeammin, miten nenä värisee, kun suu huutaa. Lulu pakkaa epäjärjestyksessä, minun suustani purkautuu rumia sanoja, yön nyrkillä seinää, Lulua en lyö, vaikka tekee mieli tarttua, paiskata seinään. Se, mitä Lululla on kädessään, on jotain sinistä.

Olen kävellyt kahden huoneen ja keittiön välin edestakaisin jo kymmeniä kertoja. Olen yrittänyt löytää edes pientä rihmaa, jonka avulla saisin kiinni siitä, mitä todella on tapahtunut. Seinät ovat. Lattia on. Katto on. Ruskea pahvilaatikko tuolla nurkassa, en halua katsoa enää sinne sisälle, sänky ja pöytä makuuhuoneessa. Kännykkä lepää kiiltävänä keskellä olohuonetta, suorassa linjassa pahvilaatikkoon. Mieli poimii riekaleita, hahmottaa totta muistin päällä leijailevaan tyhjyyteen.

Nyt olen puhelimen vieressä, vasemman jalan ulkosyrjä koskettaen kännykän pintaa, hipaisten sen verran, että tunnen. Neljäkymmentä prosenttia akkua jäljellä. Tiedän sen, tarkistin hetki sitten. Vilkaisen jalkoihini. Jalat ovat. Puhelin on.

Näen, miten elokuun alun valo siivilöityy ikkunoista. Aurinko on. Puut, joiden varjojen olisi pitänyt muodostaa lattialle kiemuraisia ornamenttejä, eivät ole. Ne kuuluvat kadonneiden asioiden joukkoon. Niin kuin laturi. Ja kaikki muu, Lulu.

Seisominen tässä tuntuu nyt parhaalta vaihtoehdolta. Hiljaisuuteen tottumattomat korvani humisevat, enkä tiedä, tuleeko humina korvieni ulkopuolelta, vai kallonpohjan onteloista, verenkierron liikkeestä – vai onko ääni kuviteltua. Suljen silmät. Avaan. Kaikki on niin kuin hetki sitten. Suustani purkautuu kummallinen nauru ja vaistomaisesti vien käden suuni eteen. Kyllä se poika räkänokastakin tulee, muttei tyhjän naurajasta.

Huomaan ajattelevani isää. Yllättäen. Tai selkeästi, aiemmin ehkä häivähdellen, tiedostamatta. Ehkä se on tämä hiljaisuus ja oman hengitykseni ääni hiljaisuudessa.

En muista, että isä olisi puhunut juuri koskaan, paitsi lyhyitä lauseita, sanontoja suupielestään pudotellen. Isä oli hiljaisuus. Harmaat sarkahousut tunkeutuvat silmieni eteen, saappaat ja nenääni puun tuoksu. Voiko muistettua tuoksua oikeasti haistaa? Isä asui liiterissä, ei kestänyt meitä, tai ihmisiä yleensä. Ja talvet olivat kylmiä ja polttopuiden pinot vaativat järjestystä; tasalaatuisuutta, kuivuusasteen mukaista lajittelua ja huolenpitoa. Koivuklapit olivat kunniapaikalla takaseinän keskellä kuin kuninkaantuoli, sytytysoksaset heti oven vieressä vasemmalla ja pyöreät, kuuman löylyn tuovat, sentilleen oikean mittaiset, siinä vieressä. Kävi isä talossakin, nukkumassa ja torstaisin leipomassa rasahtavapohjaista leipää. Leivinuuni lämmitettiin leppäkarahkojen ja koivuhalkojen sekoituksella. Leipäaikina paiskattiin paistokivelle, se möyhittiin kahdella kaartuvalla, hiotulla oksalla puolipalloksi ja jätettiin kuumuuteen. Leipäpäivä oli aina torstaina. Ajatus kuumasta tuoreesta leivästä, jonka päälle voi sulii sekunnin sadasosissa saa veden kohoamaan suuhun, silmiin. *Olen mies, joka on mitä tämä on kaikki tapahtuu yhtäaikaan.* Pyyhkäisen silmiä, istun lattialle puhelimen viereen. Pienenä istuin leipäpäivänä pöydän alla, muistan sen selvästi, kuuntelin isän hengitystä, kun hän istui ja odotti leipää uunista. Rauhallinen hengitys vasten hiljaisuutta, housujen kahahdus, uuniluukun kolahdus ja leivän kuori rasahteli, kun isä leikkasi siitä siivun puukollaan, sipaisi voita päälle ja ojensi kätensä pöydän alle. Minä otin leivän aina kuin pyhän esineen, viivyttelin syömistä, painoin leivän hitaasti suutani vasten ja näykkäsin vain vähän ja imeskelin paloja, en purrut.

Kosketan silmänurkkaa kämmensyrjällä, iho muuttuu märäksi. Nostan käteni suun eteen ja nuolaisen. Suolaa. Kieli jättää käteen kostean alueen, joka tuntuu viileältä laskiessani kättä alas. Nuolaisen uudelleen. Lasken käden nopeasti alas. Nostan. Nuolaisen. Lasken. Nuolaisen. Lasken. Vatsani kurisee, nousen seisomaan. *Yksinäinen, nälkäinen mies seisoo lattialla, Lulu, tule ja syötä minua, kiinnitä takaisin johonkin siedettävään.* Kaipaen keittiön mauttomia rosterikalusteita, jääkaappia, sen oven maiskahtavaa ääntä. Häpeä humahtaa niskaani kuin pimeässä räpistelevä lintu. Miten olin joskus paiskannut jääkaapin oven kiinni, miten suuni oli karjunut. Väärä juusto. Ei kevytjuustoja kukaan syö. Miten tyhmä ihmisen täytyy olla, jos ostaa kevytjuustoa. Poiskävelevät kevyet askeleet. Nyt antaisin mitä vaan, jos voisin kuulla jääkaapin maiskahduksen ja askeleiden paikallaanpysymisen, näkisin kevytjuustoa, miten onnellinen

olisinkaan kevytjuustosta. *Huono, keskenkasvuinen mies, ylpeä kakara.*

Liikutan varovasti jalkojani, tarkkailen puhelinta. Se on, pysyy. En uskalla sammuttaa sitä. Vastaajan viesti voisi kadota, olen kuunnellut vasta alun, en uskaltanut enempää. *Sinä olet tehnyt minusta surullisen ihmisen.* Ajattelen Lulun suuta, miten se oli sanonut pahat, todet sanat omaan kiiltävänvihreään puhelimeensa, jonka takakannessa oli pieni, sininen, lapsellinen valastarra. Punainen Lulun suu. Ihminen siinä suun ympärillä.

Katson alas hämärässä. Ulkona sataa, rekisteröin äänen räystäitä vasten. Sade on harmaa ja valoton. En erota jalkojani, enkä voi olla varma, onko jalkapöytäni olemassa. Pysyn paikallani ja yritän aistia, koskettaako ihoni puhelimeni kylkeä. Akkua on jäljellä ehkä 38 prosenttia. Niin kauan Lulu on täällä. En halua tarkistaa lukua. *Hallitsen tilanteen, kun numerot pysyvät. En halua pelätä, mikään ei saa enää kadota. En halua, että mikään muuttuu.*

Muistan, milloin pelkäsin ensimmäisen kerran. Olin viisi ja nukuin huonosti, pyörin lakanani makkaralle, hikiliaaniksi. Heräilin, nukahdin, havahduin taas. Ehkä se oli puoliksi vain unta, en ollut koskaan jälkeensä osannut, tai edes yrittänyt, määritellä pelon syntyhetken luonnetta toden tai kuvitelman mittaristolla. Se oli mitä oli – ja sellaisena säilynyt mielessäni tähän päivään saakka, välillä muistin kellariin syvemmälle upotettuna homeisena hillopurkkina, välillä päätään nostellen ja itsestään numeroa tehden. Minä olin siinä hetkessä viisi *ja istun sängylläni ja kuulen, miten seinät pitävät ääntä. Tiedän, että minun on oltava paikallani aivan hiljaa, muuten koko huone murskaantuisi, taivas putoaisi kiinni maanpintaan ja kaikki elävä tukehtuisi. Minä kuulen seinät ja kuulen mikä huutaa, se on sininen väri linnun sisällä.*

Sitä ennen en ollut tiennyt, mitä pelko on. Kaikki oli ollut kovin yksinkertaista ja selkeää. Rakkaus oli yhtä kuin torstain lämmin leipä ja äidin totinen ote hammasharjasta, jolla pestiin purupinnat, ulkopinnat, sisäpinnat. Pelko muutti todellisuuden luonteen epäilyttäväksi ja mielen vihollisasetukselle. Pelkoon liittyi kuin solmuksi solmittuna huoneen seinällä asunut lintu, tapettiin painettu sininen kiuru.

Minä katson seiniä, vaikken tahdo, tapetti on täynnä sinisiä kiuruja, jyrinä, kilahtelua, särkyvien astioiden ääntä ja huutoa. Yritän katsoa tarkasti yhtä seinän linnuista ja painan käteni vasten korvia, etten kuulisi ääniä, katson tarkasti, kuljetan katsettani sen ääriviivoja pitkin, sukellan linnun siniseen väriin, olen

kuuro, en kuule, vaikka kuulen.

Tuon yön jälkeen sininen kiurutapetti muuttui muistutukseksi. Vihasin tapettia, kiurua ja tapetilla peitettyjä seiniä, huonetta, jossa seinät olivat, kaikkia huoneita, kaikkia lintuja. Kaikkea. *Aamulla isä on lähtenyt. Äiti istuu keittiössä hampaat kirskuen.*

– *Haapa Osku puita liiteristä.*

Ja minä hain puita liiteristä niin kauan kuin niitä riitti. Viimeisen halon jälkeen talo myytiin ja me äidin kanssa sukellettiin paikkaan nimeltä lähiö. Leipää ei enää leivottu, kaupasta sai ranskanpullaa. Vihasin sitä. Ja kaikkea.

Nyt olen tässä, nälkäinen yksinäinen mies. Kuvat jäsenyivät paikoilleen hitaasti. Lulu lähti eilen ja minä olin nukahtanut, *menköön saatana, minä en ketään tarvitse*, vaikka ulkona iski katupora ylityövuoroaan, kaiken pitäisi valmistua nopeasti, maailmalla on aikataulu, kaupungin kaduilla, kivetyksen reunoilla, asfaltilla ja viemäriputkilla, niin kuin on omat aikataulunsa raikkaalla vedellä ja jyvillä, siemensekoituksella ja tuoreella kurkulla ja salaatinlehdillä. Lulu ei ollut vieressäni. Lulun askeleet olivat kävelleet ovesta ulos. Minä nukuin yksin. Minä olin mies, joka oli tappanut Hiskin.

Lulu tulee päivällä kotiin, sen hiuksen tuoksuvat sateelta, matkustamiselta, onnistuneelta työkeikalta. Lulu suutelee minua eteisessä, Lulun punainen suu, käsi laskee kameran varovasti lattialle, yritän koskettaa selän hikistä ihoa, tungen lähelle, Lulu nauraa, työntää käden pois, minut, kulkee huoneeseen.

– *Osku, miksi Hiskillä on yöhuppu häkin päällä?*

Minä olin unohtanut Hiskin, Lulun undulaatin. Ainoan virheen, mikä Lulussa oikeasti oli. Siedin linnun, koska se oli Lulun. Ja minä olin unohtanut totaalisesti. Lulu oli ollut yhdeksän päivän kuvausreissulla jossain, en pysynyt perässä paikkojen vaihtuessa jatkuvalla syötöllä. En ollut ajatellut lintua kertaakaan, vaikka Lulu oli laatinut listan kiemuraisella käsialallaan. Vesi joka päivä, vähän vitamiinoitua siemensekoitusta iltapäivällä, roikkuva herkkupötkö joka kolmas päivä. Juttelua ja rakkautta. Ja Lulun piirtämä vinksahantunut sydän listan alapuolella. Aortanpullistuma, olin minä ajatellut listaa vilkaistessani. Minä, paha ihminen. Ja sitten olin vain unohtanut.

Mitä minä olin tehnyt koko sen ajan, kun Lulu oli poissa? En voinut muistaa. Vähäpätöisiä elämää ylläpitäviä liikkeitä ja tekoja, lomailevan ihmisen mitäänsanomaton nykimistä, Netflix, olut, sohva, musiikki, uni, olut, suihku.

Olinko käynyt kertaakaan ulkona? Ehkä, koska muistin syöneeni noutopizzaa.

Nyt Hiski on ruskeassa pahvilaatikossa ja Lulu on vain ääni vastaajassa. Maailma on tyhjää täynnä. Miten nopeasti kaikki muuttuu, suojakuori putoaa kuin akana ja paljastunut elämä tuijottaa silmiin kuolemanvakavana. Kävelen pahvilaatikon luo. Käperryn laatikon viereen. En uskalla avata. En halua. Lattia tuntuu viileältä, tämä on totta, *minä olen loppuunpalanut mies, rujo, yksinäinen läjä lihaa ja verta*. Nousen, raotan laatikon kantta. Laatikon pohjalla on vessapaperilla peitetty möykky. Katselen liikkumatonta kasaa ja kumarrun nostamaan paperia. Hiski makaa siinä, niskat kummallisessa asennossa. Ehkä se oli vain pudonnut, pudonnut orrelta ja kuollut siihen, jotenkin. Syy ei ollutkaan minun, en ollut unohtanut ruokkia sitä, vaihtaa vettä, ripustaa herkkupötköjä häkin kattoon.

– *Eivät linnut putoile orrelta ja murra niskojaan! Lulun ääni huuta särkyneenä, sen kädessä on kuollut Hiski, silmissä suru ja raivo. Minä tiedän, että Lulu lähtee, sen näkee kaikesta, miten hiukset liikkuvat valoa nopeammin, miten nenä värisee, kun suu huutaa. Lulu pakkaa epäjärjestyksessä, Lululla on koko ajan kuollut sininen lintu kädessään, hän on valkyyria, tuhojatar, paha, hän aikoo lähteä, jättää ja Lulun kulkeminen asunnossa on täynnä magneettista voimaa, tavarat imeytyvät Luluun kiinni, kaikki, mihin Lulu liittyy, mihin Lulu on koskenut, tarttuu hänen pintaansa ja imeytyy Lulun askeleiden vanavedessä kohti eteistä ja ulos ovesta.*

– *Sinä saat haudata Hiskin. Kaivat kuopan omilla perkeleen käsilläsi ja hautaat sen ja tajuat jotain.*

Pam. Ovi paukahtaa kiinni. Lintu on lattialla. Lulun lintu. Minä juoksen vintille, haen laatikon, lintu on saatava piiloon. Laatikko on jättiläisiso, lintua palelee, minua palelee, parvekkeen ovi on auki, miksi kesällä on kylmä, Lulu kävelee kadun päässä, vetää tavaroita vanavedessään, pihan puut ovat kaatuneet, kone nostelee vanhoja raskaita runkoja kuin tulitikkuja, tähän tulee tie, minä huudan Lulun perään, kävelevät jalat, miten ihminen on oppinut kävelemään miljardien vuosien saatossa, heitän ulos kaiken, niin kauan kuin jaksan heitän tavaroita, vie nämäkin, ota kaikki, sänky ei mahdu makuuhuoneen kapeasta ovesta, eikä pöytä, jos olisi kirves, pistäisin paloiksi, jääkaappi keittiössä, se on parvekkeen oven vieressä, lentää helposti, pihalla on kuoppa, siitä on vedetty ylös pieni metsä. Sinne heitän kaikki, minulla on lihakset, kone vie pihapuita jo kaukana, ketään ei

näy, tavaroita lentää, Lulun selkä on kadonnut. Vessassa pidän kiinni lavuaarin reunasta, käteni tärisevät niin, että laasti nitkuu seinästä lavuaarin kiinnityskohdista. Tuijotan kasvojani peilistä, minä olen mies, joka tappoi linnun ja sitä lintua palelee nyt, täytyy tehdä jotain.

Asettelen paperin takaisin Hiskin päälle. Olen rauhallinen. Niin kaikki tapahtui. Palat ovat kohdillaan. Kävelen hitaasti parvekkeen ovelle. Hamuan kädellä karmin päälle, siellä on kolme savuketta ja tikut. Menen parvekkeelle, sytytän tupakan, katson alas. Parvi ulostyönnettyjä lapsia on penkomassa myllätyn maakuopan pohjalla lojuvaa tavarakasaa. Kyykistyn ja nojaan selkääni parvekkeen seinään. Savu leijailee ylös, katoaa ja minä katselen kaukana alhaalla olevia hämärästi tuttuja esineitä, mattoja, kiiltäväkylkistä jääkaappia, stereoita, tauluja, Lulua. Lulun kuva harmaissa kehyksissä, lasi sirpaleina. Punaiset Lulun huulet. Joku lapsista astuu lenkkarillaan Lulun kasvoille ja minä olen jo eteisessä, rapuissa, ne tuntuvat loputtomilta, ja lopulta ulkona. Seison siinä, lapset eivät välitä minusta.

- Joku tekee remppaa, toteaa punalippispäinen poika.
- Tai joku on leikkinyt rokkitähteä, huaa! sanoo sinilippainen ja minä en sano mitään, ynähdän, tartun Lulun kuvaan ja olen jo takaisin sisällä.

Puhdistan Lulun kasvoja vessapaperilla. Kädessäni on haava särkyneen lasin sirpaleista ja sotken Lulun posken vereen. Veri takertuu kuvan pintaan, jättää ruskeaa tuhrua vaikka minä pyyhin ja pyyhin. Pitäisi puhdistaa haava. Katselen Lulua. Katson silmiä, jotka ovat kuvassa hieman sirrillään. En tiedä, kuka kuvan on ottanut. Ketä Lulu katsoo? Ketä minä katson, kun katson Lulua katsomassa jotain tuntematonta? Vien käteni kasvoilleni, tunnustelen. Minä tunnun tältä. Olen karvaa ja ihoa, hengitystä, hiuksia, korvan monimutkaisia kaarteita. Katsoiko Lulu koskaan minua, tätä minua, joka olen nyt? Tunnen, miten se, joka olen, on tyhjä aukko. Minä olen ei kukaan, kun kaikki on mennyt. Suuni haukkoo henkeä, on pakko hengittää hyvin. Lulun verinen kuva, kuollut lintu laatikossa, kännykkä, kaksi tupakkaa karmin päällä. Liu'un hitaasti vatsalleni ja ryömin kännykkäni luo: 29 prosenttia akkua jäljellä. Tartun puhelimeen ja jatkan ryömimistä. *Olen mies, olen mato.* Haluan sänkyyn. Haluan kuulla Lulun äänen korvani sisällä.

Peitto. En ollut heittänyt peittoa parvekkeelta. Ihminen tarvitsee peittoa enemmän kuin jääkaappia tai kahvikonetta. Olen piilossa, hamuilen näppäimiä peiton alla, pimeän sisässä. 28 prosenttia akkua jäljellä. Soitan vastaajaan. Ei

uusista viesteistä. Kuunnellut viestit. Lulu. Käden haavaa jomottaa, laastarit ovat lentäneet, imen verta, se on lämmintä. Nyt uskallan kuunnella viestin loppuun.

Kuule Osku. Tämän piti varmaan mennä näin. Me... ei me. Tai...niin. Sinä olet tehnyt minusta surullisen ihmisen. Tai joku sattuma, joka ajaa ihmiset väärälle kaistalle. Ja me vaan räpistellään. Niinku häkkilinnut. Koko elämä yhtä ja samaa. Heippa Osku. Hautaa Hiski. Se oli jo kymmenen. Ja kyllä linnut putoavat orreltakin. Ehkä se oli kuollut jo kun lähdin. Minä unohdin nostaa hupun sinä aamuna häkin päältä, kun lähdin reissuun. Mun moka, sovitaan niin. Älä soita. Ei meillä ole mitään sanottavaa, enää.

Ei meillä ole mitään sanottavaa. Enää. Puristan kännykkää rintaani vasten ja tiedän, että se on totta. Me olimme olleet ajautuma, sattumien summa ja hetki tässä on piste, joka täytyy elää läpi. Tai. Punnitsen vaihtoehtoja. Hengitän syvään. Niin se oli ollut. Lintuhäkistä ei ollut kuulunut ääntäkään. Siksi en ollut nostanut yöhuppua. Siksi Lulu ei ollut nostanut huppua. Yleensä Hiski aloitti tsirputuksen aamulla, lyhyinä morsetussarjoina, volyymin kohotessa, sarjatulituksen keston pidentyessä kunnes huppu nousi.

– Terve Hiski, mitä äijä.

Nyt minä olen yöhupun alla ja kuiskaan tuon aamulauseen. Miten erilaiselta tuntuu olla mies, joka ei ollut tappanut lintua, kuin mies, joka on. Minä olen mies, joka puhuu aamulla undulaatille. Tai joka oli puhunut. Silmistäni pursuaa vettä, sitä menee nenään ja suuhun. Käperryn sikiöasentoon ja annan itkun vyöryä lapaluiden välistä ja lonkankoukistajista, polvilumpioista ja häntäluusta, aivokurkiaisien kiinnikkeistä ja hampaiden alta. Minua väsyttää. Olen ollut väsynyt jo vuosikausia. Ehkä olen ollut väsynyt jo vuosikymmeniä. Ihmisiä. Uni valahtaa minuun.

Seison E-marketin edessä, lapset jonossa ovat iso mölyävä käärme, minä olen osa häntää. E-market, lähiön helmi. Äidit olivat sipaisseet poskilleen punaa ja harvalukuiset isät astelivat kuin isännät tiluksilla, hieman arvostellen. Minä en näe isää, kuulun isättömien klaaniin, taivaalla lentää potkurikone ja vetää perässään viiriä, mitä pröystäilyä. Lintupukuinen mies jakaa ilmapalloja ja pieniä lahjoja, halvalla hyvää koko kansan E. Ja seuraavaksi on minun vuoroni, saan läpinäkyvän muovipaketin, revin muovin, kaupan piha on täynnä tuulussa pyöriviä repaleisia muovikääreitä, kun me lapset kuorimme esiin linnun antamat ihmeet, E.T.-figuurit, jotka osoittavat sormellaan kaukaisuuteen. E.T. soittaa

*kotiin ja kädessäni olevan hahmon sormi venyy ja venyy, se sohii rikki
ilmapalloja, se lävistää taivaalla lentävän koneen, jatkaa kasvamistaan ohi
pilvimassojen, ilmakehän läpi, ohi kuun ja minä sinkoudun perässä, tunnen
pilvien olevan märkää pumpulia. Hattaraa, ajattelen, aukaisen suuni ja tunnen,
miten tuuli kulkee nielusta rintakehään. On vaikea hengittää.*

Peitto on valahtanut päältäni kun herään. Nenä on täynnä räkää. Kuuntelen ääniä. Silmäluomet tuntuvat betonilta. Ulkona kuulostaa todellisuudelta, koneiden epätahtiselta hyrinältä, kauempana kiitävien autojen tasaiselta liikkeeltä. Seison lattialla. Minulla on verkkarit ja ikivanha T-paita. Sentään. Kädessä on hyytynyttä verta. Poimin lattialle pudonneen kännykän, sen näyttö on pimeä. Ajattelen sarjan rationaalisia ajatuksia. Kengät. Raha. Pankki. Kauppa. Kävelen parvekkeelle, hamuan savukkeen. Pihalla on kuopan tilalla muhkurainen tuore maa, ei jälkeäkään tavaroista. Ehkä ne on haudattu osaksi tienpohjaa maa-aineksen kanssa. Oikealta jyrisee telaketjukone, se ajelee hitaasti maata tasaiseksi, edestakaisin. Ajattelen jääkaapissa olleita pizzanjämiä. Ainoa kaipaava ajatus kohdistuu niihin. Levätkää rauhassa, Quattro staggionen rippeet, teitä minä kaipaen. Muulla ei ollut väliä. Tupakka maistuu hyvältä. Tuntuu oudolta. Puhallan savua huolellisesti, rauhassa.

Pöydän laatikossa on lompakko ja autonavaimet. Kävelen ulos. Kannan pahvilaatikkoa. Multa tuntuu varpaissa lämpimältä. Kävelen hitaasti tasoitettun maaläntin poikki. Tässä oli iso kivi, tässä kolme mäntyä. Pieni kuusikko tuossa vasemmalla. En tiennyt, että olin tuntenut maiseman niin tarkasti. En ollut koskaan ajatellut.

Olen autossa, ajan. Maisemat vilisevät valkoruskeavihreänä mattona. Tämä matka piti tehdä jo kesän alussa. Ja viime kesänä. Ja sitä edeltävänä. Ehkä en ollut keksinyt tarpeeksi hyvää syytä. Nyt minulla on takapenkillä pahvilaatikossa kuollut lintu, jokin itseni ulkopuolella oleva veruke. Pudistelen itselleni päätä. Tällainen minä taidan olla.

Koputan sinistä ovea. Maali on halkeillut. Aika kuluu. Ovi aukeaa. Katson isän silmiin. Ne ovat minun silmäni. Isä ei tiedä mitä sanoa. Hetken mietin, tunnustavatko silmät minua. Isä nyökkää. Nyökkään takaisin. Isä köpöttää takaisin sisälle.

– Otatko kahvia, vai onko liian kuuma?

Me hörpittäämme pannukahvia ja ollaan hiljaa. Ojennan lähikaupasta ostamani

arinaleivän.

– Tämmösen toin. Lapiota tulin lainaamaan.

Isä ottaa leipäpussin. Kopauttaa leipää pussin läpi.

- Niin, ei ne lääkärit taida lapiota omistaa.

En ollut odottanut, että isä tietäisi minusta mitään. Mutta isä tiesi, oli samanlainen kuin ennenkin, mutta se tiesi. Viimeksi nähtiin melkein kymmenen vuotta sitten, jossain hautajaisissa, silloin ei puhuttu, kaikki oli vielä liian kesken, vielä enemmän kuin nyt.

Isä sohii kädellään ulospäin, aukaisee sinisen oven vierestä varaston pienemmän oven, ojentaa lapion.

– Meinaatko puita istuttaa? Ihmisten pitäis istuttaa enemmän puita.

– Jotain sellaista, joo.

Kaivan kuoppaa. Pahvilaatikko on niin kevyt, että tuuli tarttuu siihen. Hiskin peittänyt vessapaperi tempautuu ilmaan, annan sen mennä. Valo läikehtii pilvien ajelehtiessa auringon eteen, ohitse, eteen. Puiden rungot muuttavat sävyään, olen syvällä metsässä, enkä tiedä, löydäkö takaisin autolle. Kaivan lisää. Isän lapio on painava ja kärkeä kohti kapeneva. Se uppoaa metsämaahan helposti. Välillä terä kolahtaa kiveen, jatkan rytmikkäästi. Uudet lenkkarini ovat maan tahrimat, kun hyppään ylös kuopasta *miten syvän kuopan pieni lintu tarvitsee, ettei kettu tule ja vie, kaiva mies, kaiva* ja istun puun juurelle. Foliokäärön sisältä löydän matkalla osittain syödyn pizzan jämät, sihautan keltaisen jaffan auki, se on lämmintä, mutta hyvää. Ripottelen pizzan reunasta murusia kuopan pohjalle ja noukin Hiskin varovasti liian suuresta pahvilaatikosta. Sinivihreät höyhenet lepattavat tuulessa. Muistan lukeneeni, että undulaatin väri saattaa muuttua linnun vanhetessa. Hiskillä sinisen joukkoon oli tullut vihreää. En ollut huomannut sitä aikaisemmin. Lasken linnun alas kuopan pohjalle. Tekee mieli sanoa jotain, mutten osaa. Ripottelen maata Hiskin päälle, ripottelen väsymyksen päälle, Lulun päälle, kaiken sen päälle, mikä on irtoamassa - ensin varovasti, sitten kiihtyvällä temmolla.

Elokuun aurinko laskee ja minä rämmin hämärässä, raahaan tyhjää pahvilaatikkoa ja lapiota. Pidän auringon selkäni takana. Edessäni kohoaa puita puiden jälkeen, mustarastas laulaa jossain kauempana. Pysähdyn pienelle aukealle. Voisin katsoa suuntaa puhelimesta, sen akku on ladattu ja virtaa riittää. Mutta en halua. Laitan pahvilaatikon maahan, isken lapion sen viereen ja kiipeän

laatikkoon. Jos pidän jalkani koukussa, mahdun olemaan selälläni sen pohjalla.
Katselen taivasta ja puiden latvoja, jotka kiemuroivat mustia kuvioita
tummenevaa sinistä vasten. Venyttelen käsiäni hitaasti ylöspäin.